

Каліненко С.С., здобувач спеціальності 193 Геодезія та землеустрій
Науковий керівник: Гойчук А.П., старший викладач кафедри геодезії
(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Основним нормативно-правовим забезпеченням земель лісогосподарського призначення (далі – ЗЛП) в Україні є Земельний кодекс України [1] і Лісовий кодекс України [2]. Розглянемо деякі терміни і те, яким чином ці нормативно-правові акти регулюють зокрема права власності та користування на ЗЛП.

Відповідно до статті 55 [1] до ЗЛП відносяться землі, на яких ростуть лісові рослини і не ростуть лісові рослини, нелісові землі і вони використовуються для потреб лісового господарства. А стаття 5 [2] зазначає, що до таких земель відносяться лісові землі (лісові ділянки) та нелісові землі під сільськогосподарськими угіддями, водами й болотами, спорудами, комунікаціями, малопродуктивними землями тощо.

ЗЛП можуть бути у державній, комунальній, приватній власності (стаття 56 [1]). Громадяни і юридичні особи мають право взяти у власність платно чи безоплатно замкнені земельні ділянки ЗЛП площею 5 гектарів в межах селянських, фермерських господарств тощо. Також можуть набувати такі ділянки для лісорозведення, а створений таким чином ліс стає їх власністю відповідно до законодавства. Саме органи місцевого самоврядування та виконавчої влади можуть приймати такі рішення.

Статтею 7 [2] визначено, що ліси можуть перебувати в державній, комунальній та приватній власності, а до суб'єктів права власності на ліси відноситься: держава, територіальні громади, громадяни та юридичні особи. Ліси є об'єктом права власності Українського народу, а права власника виконують органи державної влади та місцевого самоврядування відповідно до Конституції України.

У статтях 8-10 [2] вказується на те, що:

- до державної власності належать усі ліси України окрім лісів комунальної і приватної власності;
- до комунальної власності відносяться ліси в межах населених пунктів за винятком державної і приватної власності;
- ліси можуть перебувати у приватній власності громадян і юридичних осіб України.

Відповідно до статті 11 [2] набуття права комунальної власності на ліси виникає при розмежуванні земель державної і комунальної власності відповідно до закону або передачі їх з державної власності в комунальну тощо. Стаття 12 щодо набуття приватної власності на ліси аналогічна по формулюванню як у статті 56 [1] за винятком того що там прописано ЗЛП, а не ліси.

Стаття 13 [2] вказує на те, що право приватної власності на ліси виникає з дня державної реєстрації права власності на земельну ділянку. Протягом одного року відчуженню підлягають ліси, які отримані у спадщину громадянами іноземних держав, особами без громадянства, іноземними юридичними особами. А припиняється право у випадках і порядку, які встановлені законом (стаття 15 [2]). Якщо власник добровільно відмовляється від права власності на таку ділянку, то він пише заяву до відповідного органу, в якій вказує кому передає її.

Згідно зі статтями 57 [1] і 17 [2] ліси на землях державної і комунальної власності надаються у постійне користування для ведення лісового господарства без встановлення строку відповідно спеціалізованим державним лісогосподарським підприємствам, іншим державним підприємствам, установам та організаціям, у яких

створено спеціалізовані лісогосподарські підрозділи. Підставою для цього є рішення органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування за погодженням з органами виконавчої влади з питань лісового господарства та з питань охорони навколишнього природного середовища.

У тимчасовому користуванні можуть бути ліси усіх прав власності з короткостроковим (до одного року) чи довгостроковим (від 1-го до 50-ти років) терміном, а користувачами виступають власники лісів або уповноважені ними особи, підприємства, установи, організації, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи, які не мають права передавати лісові ділянки в тимчасове користування іншим особам. При цьому вилучання земельної ділянки не потрібне, а підставою є спеціальний дозвіл, який надає власник або постійний землекористувач, та складається договір (стаття 18 [2]).

Відповідно до пункту 2 статті 79 [1] право власності на земельну ділянку поширюється в її межах зокрема на ліси, які є на ній, якщо інше не встановлено законом та не порушує прав інших осіб.

Відповідно до Розпорядження КМУ «Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року» [3] права власності на ліси державної власності регулюються зокрема недопущенням приватизації та концесії лісів державної власності.

Права власності на ліси приватної власності врегульовуються змінами до нормативно-правових актів, в яких прописана заборона передавання лісів державної і комунальної власності у приватну власність. А створення нових лісів приватної власності відбувається через надання статусу земель лісового фонду самостійним лісам, що існують, і тим що виникли завдяки лісорозведенню.

Проаналізувавши нормативно-правові акти [1], [2], [3] щодо права власності та користування на ЗЛП виявлено наступне:

- у [1], [2] формулювання терміну «землі лісогосподарського призначення» неоднозначне;
- при розгляді прав власності та користування у [1] використовується термін «землі лісогосподарського призначення», а у [2] – «ліси»;
- у [2] є постійне і тимчасове користування лісами, а в [1] – лише постійне;
- більше інформативності і конкретики у [2] аніж у [1] і [3];
- у [3] йде мова про заборону передавання лісів державної і комунальної власності у приватну власність, чого немає у [1], [2];
- розглянуті [1], [2], [3] у цілому забезпечують лісові відносини щодо ЗЛП.

Пропоную відповідним органам у сфері землеустрою узгодити між собою нормативно-правові акти [1], [2], [3] і затвердити єдину редакцію термінів.

Список використаних джерел:

1. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Дата оновлення: 08.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення: 09.11.2024).

2. Лісовий кодекс України: Закон України від 21.01.1994 р. № 3852-XII. Дата оновлення: 08.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 09.11.2024).

3. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року: Розпорядження КМУ від 29.12.2021 р. № 1777-р. Дата оновлення: 22.09.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 09.11.2024).